

OHROŽENÉ KOSTELY

Víc jak tisíc let působení křesťanství v naší zemi zanechalo předchozím generacím i nám velké bohatství. A to nejen v rovině duchovní, ale i v rovině kulturní. Velké bohatství slovesné a hudební a především výtvarné a stavební zanechalo nesmírné poklady, které potkáváme na každém kroku. Tisíce kostelů, kapliček, křížů, soch a dalších výtvorů vtiskly podivuhodný a nezapomenutelný ráz české krajiny.

PADESÁTILETÉ období dvou ateistických totalit, nacismu a komunismu, však způsobilo velkou devastaci především duchovní a morální v celém našem národě. Tato devastace pak s sebou přinesla i devastaci kulturní. Ta se projevila nejen v době nesvobody, ale paradoxně i v době svobody, která umožňuje dělat nejen dobro, ale i zlo. Proto v devadesátých letech přešla naší zemí několikerá vlna vykrádání kostelů a dalších památek, která nás velmi ochudila především o movité památky, ale také o kovové a plechové části staveb (devastace kostelních věží na poutním místě Skoky v západních Čechách je toho bolestným příkladem).

Protože všechny stavby, i kostely, kláštery a kaple, potřebují pravidelnou větší či menší údržbu, jinak chátrají, a protože tato údržba byla u mnohých staveb v uplynulých desetiletích zanedbávána, zvláště v oblastech, ze kterých muselo odejít původní německé obyvatelstvo, zůstává nám mnoho staveb ve zuboženém stavu. Je dost těch, které beze stopy zmizely, anebo z nich zůstaly pouhé ruiny, ale ještě víc je těch, kterým stejný osud hrozí, pokud nedojde k brzkému zásahu a opravě. Je však současně potěšitelné, že se objevují nejrůznější iniciativy, které se snaží tyto stavby zachránit. Stále je jich však málo. Proto Vás chce i tato iniciativa povzbudit k pomoci. Ať už ve formě finanční či k svépomoci. Každá pomoc, která pomůže zachránit nějaký kostel či kapličku, pomůže ji uchovat budoucím generacím a přispěje k tomu, že budoucí generace budou moci být ovlivňovány křesťanskou kulturou, která i jim bude přibližovat hodnoty, jež mohou učinit jejich život lidštější a šťastnější.

František Radkovský, biskup plzeňský

JSEM SVĚDOMÍM TĚCH, KTEŘÍ ZTRATILI VÍRU A ÚCTU K ČLOVĚKU.
JSEM VAROVÁNÍM TĚM, KTEŘÍ BY JE NÁSLEDOVALI.
JSEM NADĚJÍ VŠEM, KTEŘÍ HLEDAJÍ POZNÁNÍ, SBLÍŽENÍ A USMÍŘENÍ.

ZACHRAŇME DOMINANTY

☛ poutní kostel
Nanebevzetí Panny
Marie Hradiště –
Svatobor (KV)

OBČANSKÉ sdružení, které se snaží obnovit vztah lidí k sakrálním stavbám. Spolupracujeme se všemi, kterým není lhostejný osud křížů, kaplí a kostelů v naší zemi. Aby se vzbudil vztah ke zdevastovaným DOMINANTÁM naší krajiny, pořádáme tuto putovní výstavu s názvem „*Necháme to tak?*“, která bude podpořena sdělovacími prostředky. Pokud se rozhodnete pro záchranu některého objektu, poskytneme Vám zde informace: jak postupovat, koho oslovit, kde získat finance a jakou formou. Předáme informace od těch, kteří již začali.

ROZPADÁME SE

Proč? Proč? Proč?

JE to smutný pohled na někdejší dominanty líbezné české krajiny. Kostely, kaple a kapličky dotvářely „zemský ráj“, symbolizovaly spojení s Bohem, ale zároveň poskytovaly pocit důvěrně známého domova. A sloužily: lidé si tam slibovali věrnost a lásku na celý život, nechávali křtít děti a loučili se se zesnulými. Kříže dělily vzdálenosti v krajině a připomínaly, že jsme pořád doma, v bezpečném, známém prostředí.

- ↑ kostel sv. Petra a Pavla – Manětín – Víska (PS)
- ↗ kaple sv. Anny – Zlaté Hory – Horní Údolí (JE)
- ➔ kostel sv. Bernarda – Libčeves – Řisuty (LN)

BOŘILI JSTE NÁS

**V letech 1948–1989 bylo
v České republice zcela zničeno
207 kostelů přes 2 500 kaplí
a kapliček a tisíce křížků.**

TO všechno začalo po nástupu
komunismu mizet a chátrat. Z některých
kostelů si vojáci ve vojenských prostorách,
které se rozrostly jako houby po dešti,
udělali skladiště, v jiných skladovali třeba
brambory. Ničení, nedbalost a nezájem
vycházely z myšlenky, že člověk je pupkem
světa a že nepotřebuje „žádné berličky“,
žádnou víru ani Boha.

↗ bourání kaple Panny Marie Pomocné r. 1952 – Znojmo (ZN)

↖ kostel Všetech Svatých před a po odstřelu r. 1969 – Hněvnice (PS)

← kaple Nalezení sv. Kříže před a po odstřelu r. 1978 – Tachov – Vítkov (TC)

NIČILI JSTE NÁS

↖ klášter Šedých sester
v Bartolomějské ulici v Praze, kde bylo
od roku 1950 vězení státní bezpečnosti

Komunistický režim při devastaci památek často nedbal ani na vysokou uměleckou hodnotu staveb, vždyť místo setkávání s Bohem měli podle oficiální doktríny navštěvovat jen ti, kteří nepochopili velké myšlenky „nového života“. A tak mezi zdemolovanými stavbami lze nalézt i přední architektonické a umělecké památky.

LIKVIDACE řeholních řádů byla součástí celkového proticírkevního tažení totalitního režimu. V dubnu 1950 přepadly ozbrojené složky SNB, StB a Lidových milicí kláštery mužských katolických řeholních řádů. V rámci akce nazvané „K“ bylo internováno 2 370 řeholníků. O pár měsíců později čekal při akci „R“ podobný osud i ženské řehole – počet internovaných řeholnic dosáhl asi 11 000. Kláštery, církevní školy a další budovy zabrala armáda, policie, státní statky atd. To, jak s ukradeným majetkem tyto instituce nakládaly, je hanbou celého národa. Zcela zbytečně byly zničeny četné historické budovy, cenné zařízení a knihovny nevyčíslitelné hodnoty. Ke spravedlivému majetkovému vyrovnání s církvemi se tento stát bohužel neodhodlal dodnes.

ROZKRÁDÁTE NÁS

Ukradnete i věže.

**Strháváte měděné oplechování,
rýny i svody. Dochází ke znesvěcení.
Rozkrádání soch, obrazů a všeho,
co se dá zpeněžit, „neustává“.**

PROČ? Víra skutečně upadala, lidé se mnohdy báli chodit do kostela, a tak se kostely často stávaly cílem nejružnějších lupičů, místem, kde se dalo něco snadno ukrást a prodat nějakému překupníkovi do zahraničí. Umělecká hodnota či starobylost se převáděly na prosté finanční částky, bez ohledu na to, jak strašně to ochuzuje naše vlastní prostředí.

➤ uříznuté horní části věží na poutním kostele Navštívení Panny Marie – Žlutice – Skoky (KV)

➤ po bočních sochách zůstaly jen železné trny – pískovcový kříž Jemnicko (TR)

ZŮSTÁVÁME SAMI

Kdo si nás povšimne? Možná Vy, co hospodaříte v leších a na polích! Budete stále přehlížet rozpadající se dominanty naší krajiny a argumentovat výmluvou, že naše je jenom pole nebo les?

VRAŤME české krajině její vzezření – žádný billboard přece nenahradí Boží muka. Nejde totiž jen o peníze, daleko důležitější je lidská práce a lidské úsilí. A především odhodlání a rozhodnutí: ano, vadí mi, když něco krásného a posvátného chátrá, ano, chci s tím něco udělat.

➤ několikrát rozbitý kříž – Višňové (ZN)

↖ Boží muka – Hostěradice – Chlupice (ZN)

← kaple sv. Petra a Pavla –
Petrovice – Krásný Dvůr (UL)

←← nezapomeňme na kříže

POTŘEBUJEME VAŠI POMOC

**Nám co máme v našich obcích
a městech kostel a ostatní
opravené památky, nám není líto
kostelíka kdesi na Šumavě, který
zůstal sám a rozpadá se? Ty, kterým
sloužil, jsme vystěhovali. Jak jsme
na tom s tvrdostí srdce?**

PUSŤME se po té cestě: na mnoha místech po ní už dobrovolníci a odhodlaní nadšenci došli až k cíli, mnohé sakrální stavby, které vypadaly ještě nedávno jako ruiny, dnes září novotou a mohou potěšit oko i duši kolemjdoucích. Domov přece není jen pokoj s televizí. Domov je i to, že můžeme venku, ve veřejném prostoru navštívit s pokorou a zálibením svatá místa našich předků. Na co čekáme? Až budou víc rozpadlá a oprava bude stát mnohokrát víc? Dost je těch, co zatím mají jen díry ve střeše, rozbitá okna a otrhané rýny.

↖↖ poutní kostel sv. Anny
Hošťka – Pořejov – 2000 (TC)

↑ poutní kostel sv. Anny
Hošťka – Pořejov – 1944

↗↗ kaple sv. Josefa
– Radvanice – Slavětín (TU)

→→ kaple – Blšany
– Soběchleby (LN)

MNOZÍ NÁM POMOHLI, ALE NESTAČÍ NA VŠE

**Vznikla řada sdružení, fondů a podobně.
Značně pomáhají rodáci ze zahraničí.
Nebudme lhostejní, pusťme se do toho.**

ZAKLÁDEJME občanská sdružení, vezměme si za svůj některý kostelík či alespoň křížek. Obecní úřady přece nemohou být hluché k přáním občanů. A kdo klepe, tomu bude otevřeno.

- ↖ poutní místo Maria Loreto
Cheb – Starý Hrozňatov (CH)
- ↗ Boží muka – Vítonice (ZN)
- ↗ kostel sv. Petra a Pavla – Jenikov
(TP) tuto farnost si adoptovala
farnost Vranov nad Dyjí (ZN)

CHVÁLÍME A DĚKUJEME

↖ kaple Neposkvrněného početí Panny Marie – Valašské Meziříčí (VS)

↗ ↗ kaple – Liberec – Bedřichovka (LI)

↗ kaple sv. Václava– Jizerní Vtelno (MB)

**jednotlivcům, občanským sdružením, nadacím, farnostem, obecním
a městským úřadům, odsunutým rodákům, kteří hlavně finančně
podporují záchranu sakrálních staveb a sponzorům.**